

Abundant mala, et Deus voluit ut abundarent mala. Utinam non abundarent mali, et non abundarent mala. Mala tempora, laboriosa tempora, hoc dicunt homines. Bene vivamus, et bona sunt tempora. Nos sumus tempora: quales sumus, talia sunt tempora. Sed quid facimus? Non possumus ad bonam vitam convertere multitudinem hominum? Pauci qui audiunt bene vivant: pauci bene viventes multos male viventes ferant. Grana sunt, in area sunt: paleas secum in area habere possunt, in horreo non habebunt. Ferant quod nolunt, ut veniant ad quod volunt. Quare contristamur et causamur Deum? Abundant mala in mundo, ut non ametur mundus. Magni viri, fideles sancti, qui contempserunt mundum speciosum: nos non possumus contemnere nec foedum. Malus est mundus, ecce malus est, et sic amatur, quasi bonus esset. Quid est autem malus mundus? Non enim malum est cœlum et terra, et aquæ, et ea quæ sunt in eis, pisces, volatilia, arbores. Omnia ista bona sunt: sed malum mundum mali homines faciunt. Sed quoniam carere non possumus malis hominibus, quandiu vivimus, sicut dixi, ad Dominum Deum nostrum gemamus; et mala feramus, ut ad bona perveniamus. Patremfamilias non reprehendamus; charus est enim. Ipse nos portat, non nos illum. Novit quemadmodum gubernet quod fecit: fac quod jussit, et spera quod promisit.

SERMO LXXXI¹.

De verbis Evangelii Matth. XVIII, ubi admonemur ab scandalis mundi cavere.

I. DIVINÆ lectiones, quas modo, cum recitarentur, audivimus, admonent nos adversus scandala, quæ futura prædicta sunt, robur percipere virtutum, pectus munire christianum, et hoc a misericordia Domini. « Quid est » enim homo, ait, nisi quod memor es ejus²? Væ mundo » ab scandalis³, » Dominus dicit, Veritas dicit: terret et monet, non vult esse nos incautos; nam non fecit utique desperatos. Contra hoc « Væ, » id est, contra hoc malum metuendum, tremendum, cavendum, consolatur nos, et hortatur, et instruit illo loco Scriptura, ubi dicitur: « Pax » multa diligentibus legem tuam, et non est eis scandalum⁴. » Ostendit hostem cavendum, sed non cessavit ostendere murum munitum. Cogitabas tu audiens: « Væ » mundo ab scandalis, » quo ires extra mundum, ne scandala patereris. Ergo propter cavenda scandala, quo ibis extra mundum, nisi fugias ad eum qui fecit mundum? Quomodo autem ad eum, qui fecit mundum, confugere poterimus, nisi legem ejus, quæ ubique prædicatur, audiamus? Parum est audiamus, nisi diligamus. Securum te enim faciens Scriptura divina contra scandala non ait: Pax multa audientibus legem tuam. « Non enim auditores legis justi » sunt apud Deum. Sed quia factores legis justificabuntur⁵, » et fides per dilectionem operatur⁶: « Pax multa, inquit, di-

¹ Alias ex Sirmondianis 33. — ² Psal. VIII, 5. — ³ Matth. XVII, 7. — ⁴ Psal. CXVIII, 163. — ⁵ Rom. II, 13. — ⁶ Galat. V, 6.

» ligentibus legem tuam, et non est eis scandalum. » Concinit huic sententiæ etiam quod audiendo et respondendo cantavimus : « Mites autem hæreditate possidebunt » terram, et delectabuntur in multitudine pacis¹. » Quia, « Pax multa diligentibus legem tuam. » Ipsi enim mites, qui diligunt legem Dei. « Beatus enim vir, quem tu erudieris, Domine, et ex lege tua docueris eum, ut mitiges eum a diebus malignis, donec fodiat peccatori » fovea². » Quam diversæ videntur Scripturæ voces, et in unam sententiam sic confluunt atque concurrunt, ut quidquid audire potueris de fonte illo uberrimo, acquiescas et tu, concordēs veritati amicus, pace plenus, charitate fervidus, contra scandala munitus.

II. Propositum est ergo videre, vel quærere, vel discere, quomodo mites esse debemus : et ex hoc quod modo de Scripturis commemoravi, admonemur invenire quod quærimus. Intenta sit paululum Charitas Vestra ; magna res agitur, ut mites simus : necessaria res in adversis. Neque enim res adversæ sæculi hujus vocantur scandala : scandala quæ sint, advertite. Nescio quis, verbi gratia, in necessitate aliqua constitutus urgetur pressura. Non est hoc scandalum, quia pressura urgetur. Pressura et Martyres pressi sunt, sed non oppressi. Scandalum cave, non valde pressuram. Pressura premit te, scandalum opprimit te. Quid ergo interest inter pressuram et scandalum ? In pressura parabas servare patientiam, tenere constantiam, non relinquere fidem, non consentire peccato. Hoc si servas, aut si servaveris, pressura tibi ruina non erit : sed ad hoc valebit illa pressura, ad quod valet in torculari, non ut oliva opprimatur, sed ut oleum liquetur. Denique si in ista pressura laudes Deo dicas, quam utile prelum, unde a te liquor emanat ? Sedebant in pressura

¹ Psal. xxxvi, 11. — ² Psal. xciii, 12, 13.

Apostoli catenati, atque in illa pressura cantabant hymnum Deo. Quid premebatur ? quid eliquabatur ? Sedebat sub magna pressura Job in stercore, inops, sine ope, sine substantia, sine filiis ; plenus, sed vermibus, quod quidem ad hominem pertinet exteriorem. Sed quia et intus Deo plenus erat, laudabat Deum, et pressura illa non illi erat scandalum. Ubi ergo scandalum ? Quando accessit ei uxor, et ait : « Dic aliquid in Deum, et morere¹. » Omnibus quippe ablatis a diabolo, exercitato Eva servata est, non ad consolationem, sed ad tentationem viri. Ecce ubi scandalum. Exaggeravit miseras ejus, miseras etiam suas cum illius, et cœpit persuadere blasphemiam. Illi autem, qui erat mitis, quia Deus ex lege sua docuerat eum, et mitigaverat a diebus malignis, pax multa erat in corde ejus diligentis legem Dei, et non erat illi scandalum. Illa scandalum erat, sed illi non erat. Denique vide mitem, vide eruditum in lege Dei, lege Dei dico æterna. Nam lex illa in tabulis data Judæis nondum erat temporibus Job, sed manebat adhuc lex æterna in cordibus piorum, unde illa descripta est quæ populo data est. Quia ergo mitigatus erat lege Dei a diebus malignis, et pax ei multa erat diligenti legem Dei, vide quam sit mitis, quid respondet. Hic discere quod proposui ; qui sint mites, « Locuta es, inquit, tanquam una ex insipientibus mulieribus. Si bona percepimus de manu Domini, mala non sustinemus² ? »

III. Audivimus exemplo qui sint mites : definiamus eos verbis, si possumus. Mites sunt, quibus in factis omnibus bonis, in omnibus quæ bene faciunt, non placet nisi Deus ; in omnibus quæ mala patiuntur, non displicet Deus. Eia, fratres, attendite ad hanc regulam, ad hanc normam ; extendamus nos ad illam, quæramus incrementum, ut

¹ Job, 11, 9. — ² Ibid. 10.

impleamus illam. Quid enim prodest, quia plantamus et rigamus, nisi Deus incrementum dederit? « Neque qui » plantat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus¹. » Audi qui vis mitis esse, qui vis mitigari a diebus malignis, qui diligis legem Dei; ut non sit in te scandalum, et sit tibi pax multa, ut possideas terram, et delecteris in multitudine pacis: audi qui vis mitis esse. Quidquid boni facis, non tibi placeas. « Deus enim » superbis resistit, humilibus autem dat gratiam². » Ergo quidquid boni facis, non tibi placeat nisi Deus: quidquid mali pateris, non tibi displiceat Deus. Quid plura? Hoc fac, et vives. Non te absorbebunt dies maligni; evades quod dictum est: « Væ mundo ab scandalis. » Cui mundo enim « Væ ab scandalis, » nisi de quo dictum est: « Et » mundus eum non cognovit³? » Non illi mundo, de quo dictum est: « Deus erat in Christo mundum reconcilians » sibi⁴. » Mundus malus, mundus bonus; mundus malus, omnes in mundo mali; et mundus bonus, omnes in mundo boni. Sicut attendimus plerumque agrum. Plenus est ager iste: quo fructu? Tritico. Itemque dicimus, et verum dicimus: Plenus est ager iste palea. Arbor est, plena est fructu. Alter dicit, plena est foliis. Et qui dicit, plena est fructu, verum dicit: et qui dicit, plena est foliis, verum dicit. Nec plenitudo foliorum abstulit fructui locum, nec plenitudo fructuum turbam expulit foliorum. Utroque plena est: sed aliud quærit ventus, aliud cultor colligit. Sic ergo, cum audis: « Væ mundo ab scandalis, » noli terreri, dilige legem Dei, non tibi erit scandalum.

IV. Sed occurrit uxor, nescio quid mali persuadens. Diligis eam, sicut oportet diligi uxorem: membrum tuum est. Sed, « Si oculus tuus scandalizat te, si manus tua » scandalizat te, si pes tuus scandalizat te, » modo au-

¹ 1 Cor. iii, 7. — ² Jacob. iv, 6. — ³ Joan. i, 10. — ⁴ 2 Cor. v, 19.

disti Evangelium: « Amputa, projice abs te¹. » Quisquis tibi charus est, quisquis tibi pro magno habetur a te, tandiu magnus sit, tandiu dilectum membrum tuum sit, quandiu non cœperit scandalizare, id est, mali aliquid suadere. Audite quia hoc est scandalum. Constituimus exemplum de Job et uxore ejus: sed ibi non est nominatum scandalum. Audi Evangelium: Dominus cum de passione sua prædicaret, Petrus cœpit illi suadere ne pateretur. « Redi retro, Satan, scandalum mihi es². » Prorsus docuit te Dominus, qui tibi vivendi exemplum præbuit, et quid sit scandalum, et quomodo caveatur scandalum. Cui dixerat paulo ante: « Beatus es, Simon Bar- » Jona³, ostenderat illum membrum suum esse. » At ubi cœpit scandalum esse, præcidit membrum: refecit membrum, reposuit membrum⁴. Scandalum ergo tibi ille erit, qui tibi mali aliquid suadere cœperit. Et intendat Charitas Vestra: fit hoc plerumque, non malevolentia, sed perversa benevolentia. Videt enim te amicus tuus, qui te diligit, vicissimque a te diligitur, pater tuus, frater tuus, filius tuus, conjux tua, videt te in malo, et vult te facere malum. Quid est, videt te in malo? Videt te in aliqua pressura. Pressuram ipsam propter justitiam forsitan pateris: ideo pateris pressuram, quia non vis dicere falsum testimonium. Verbi gratia dixerim. Abundant exempla, quia « Væ mundo ab scandalis. » Ecce, verbi gratia, potens aliquis quærit a te, propter prædam suam, propter rapinam suam, ministerium falsi testimonii⁵. Negas tu: negas falsum, ne neges verum. Ne multis immorer, ille irascitur, potens est, premit: accedit amicus, qui non vult te esse in pressura, non vult te esse in malo: Rogo te, fac quod tibi dicitur, quid magnum est? Jam forte,

¹ Matth. xviii, 8, 9. — ² Id. xvi, 23. — ³ Ibid. 17. — ⁴ Videtur nonnihil deesse. — ⁵ Florus ad Rom. iii.

quomodo et Satanas Domino : « Scriptum est de te : Quia » Angelis suis mandavit de te , ne offendas ad lapidem » pedem tuum ¹. » Forte et iste amicus tuus , quia videt te Christianum , de Lege tibi vult persuadere , quod putat te debere facere. Fac quod dicit. Quid ? Hoc quod vult ille. Sed mendacium est , falsum est. Non legisti : « Omnis » homo mendax ² ? » Jam iste scandalum est. Amicus est , quid facturus es ? Oculus est , manus est : « Amputa , et » projice abs te. » Quid est , « Amputa et projice abs te ? » Noli consentire. Hoc significat : « Amputa et projice abs » te , » noli consentire. Membra enim nostra in corpore nostro consensione faciunt unitatem , consensione vivunt , consensione invicem connectuntur. Ubi dissensio , ibi morbus aut vulnus est. Ergo membrum tuum est : diliges eum. Sed scandalizat te : « Amputa eum , et projice abs » te. » Noli consentire ; averte illum ab auribus tuis , forte correctus rediet.

V. Quomodo facturus es quod dico , amputaturus et objecturus , et eo fortasse correcturus ? quomodo facturus es , responde. De Lege voluit suadere mendacium. Ille enim ait : Dic. Et forte non ausus est dicere : Dic mendacium : sed sic : Dic quod vult. Tu dicis : Sed mendacium est. Et ille , ut excuset : « Omnis homo mendax. » Et tu contra , frater , « Os quod mentitur , occidit animam ³. » Attende , non est leve quod audisti : « Os quod » mentitur , occidit animam. » Quid mihi facit inimicus iste potens , qui me premit , quia miseraris me , et miseret conditionis in me , et non vis me esse in malo ; cum velis me esse malum ? Quid mihi facit potens iste , quid premit ? Carnem. Corpus , dicis tu , premit : dico ego , perimit. Quanto mitius mecum agit ille , quam ego , si mentitus fuero ? Ille occidit carnem meam : ego occido

¹ Matth. iv, 6. — ² Psal. cxv, 11. — ³ Sap. i, 11.

animam meam. Iratus potens occidit corpus : « Os quod » mentitur , occidit animam. » Corpus occidit ; moriturum erat , etsi non occideretur : animam vero quam non occidit iniquitas , in æternum excipit veritas. Serva ergo quod servare potes : pereat quod quandoque periturum est. Respondisti ; et tamen « Omnis homo mendax , » non solvisti. Responde illi et ad hoc , ne videatur sibi aliquid dixisse ad suadendum mendacium , testimonium de Lege proferens , urgens te de Lege contra Legem. In Lege enim scriptum est : « Falsum testimonium ne dicas ¹ : » et in Lege scriptum est : « Omnis homo mendax. » Respice ad illud quod paulo ante commonui , quando mitem hominem verbis quibus potui , terminavi. Mitis est , cui in omnibus quæ bene facit , non placet nisi Deus ; in omnibus quæ male patitur , non displicet Deus. Hoc ergo ei responde , qui dicit : Mentire , quia scriptum est : « Omnis » homo mendax. » Non mentior , quia scriptum est : « Os » quod mentitur , occidit animam. » Non mentior , quia scriptum est : « Perdes omnes qui loquuntur mendacium ². » Non mentior , quia scriptum est : « Falsum » testimonium non dices. » Urgeat licet pressuris carnem meam cui displiceo in veritate : audio Dominum meum ; « Nolite timere eos , qui corpus occidunt ³. »

VI. Quomodo ergo omnis homo mendax ? An forte non es homo ? Responde cito , et verum : Et homo non sim , ne mendax sim. Videte enim : « Deus de cælo prospexit » super filios hominum , ut videret si est intelligens et re- » quirens Deum. Omnes declinaverunt , simul inutiles facti sunt : « Non est qui faciat bonum , non est usque ad unum ⁴. » Quare ? Quia filii hominum esse voluerunt. Ut autem eos ab his iniquitatibus tolleret , redimeret , curaret , sanaret , mutaret filios hominum , dedit eis potestatem filios Dei

¹ Deut. v, 20. — ² Psal. v, 7. — ³ Matth. x, 28. — ⁴ Psal. xiii, 2, 3.

fieri ¹. Quid ergo mirum? Homines eratis, si eratis filii hominum; omnes homines eratis, mendaces eratis, omnis enim homo mendax. Accedit vobis gratia Dei, dedit vobis potestatem filios Dei fieri. Audite vocem Patris mei dicentis: «Ego dixi: Dii estis, et filii Altissimi omnes ².» Quoniam homines filii hominum, si non filii Altissimi, mendaces; quia omnis homo mendax. Si filii Dei, si gratia Salvatoris redempti, si pretioso sanguine comparati, si aqua et Spiritu renati, si ad hæreditatem cœlorum prædestinati, utique filii Dei. Ergo jam dii. Quid ad te vult mendacium? Adam enim purus homo, Christus homo Deus, creator omnis creaturæ Deus. Adam homo, Christus homo mediator Dei, Filius unicus Patris, Deus homo. Ecce tu longe a Deo homo, et Deus sursum longe ab homine: in medio se posuit Deus homo. Agnosce Christum, et per hominem ascende ad Deum.

VII. Jam ergo correcti, et si aliquid egimus, mites, teneamus indeclinabilem confessionem. Diligamus legem Dei, ut evadamus quod dictum est: «Væ mundo ab scandalis.» Loquamur aliquid de scandalis, quibus mundus plenus est, et quomodo crebrescant scandala, abundant pressuræ. Vastatur mundus, calcatur torcular. Eia, Christiane, cœleste germen, peregrini in terra, qui civitatem in cœlo quæritis, qui Angelis sanctis sociari desideratis, intelligite vos sic venisse ut discedatis. Transit per mundum, conantes ad eum qui creavit mundum. Non vos perturbent amatores mundi, qui volunt in mundo remanere, et velint nolint, coguntur migrare: non vos decipiant, non seducant. Pressuræ istæ non sunt scandala. Justi estote, et exercitationes erunt. Tribulatio venit: quod volueris erit, aut exercitatio, aut damnatio. Qualem te invenerit, talis erit. Tribulatio ignis est: aurum te in-

¹ Joan. 1, 12. — ² Psal. lxxx1, 6.

venit? sordes tollit: paleam te invenit? in cinerem vertit. Ergo pressuræ quæ abundant, non sunt scandala. Sed quæ sunt scandala? Locutiones illæ, verba illa, quibus nobis dicitur: Ecce quid faciunt tempora christiana, ecce quæ sunt scandala. Ad hoc enim tibi dicitur, ut tu, si amas mundum, blasphemem Christum. Et dicit tibi hoc amicus tuus, consiliarius tuus, ergo oculus tuus. Dicit tibi hoc minister tuus, cooperarius tuus: ergo manus tua. Dicit tibi hoc forte qui te sustentat, qui te ab humilitate terrena sublevat: ergo pes tuus. Abjice, amputa, projice abs te, noli consentire. Responde talibus, quomodo respondebat ille, cui suadebatur falsum testimonium. Responde et tu: dic homini dicenti tibi: Ecce temporibus christianis tantæ pressuræ sunt, vastatur mundus: responde tu: Hoc mihi, ante quam eveniret, prædixit Christus.

VIII. Quare enim turbaris? Pressuris mundi turbatur cor tuum, quomodo navis illa, ubi dormiebat Christus. Ecce quæ causa est, homo cordate, ut turbetur cor tuum: ecce quæ causa est. Navis ista, in qua Christus dormit¹, cor est ubi fides dormit. Quid enim tibi novi dicitur, Christiane, quid enim tibi novi dicitur? Temporibus christianis vastatur mundus, deficit mundus. Non tibi dixit Dominus tuus: Vastabitur mundus? Non tibi dixit Dominus tuus: Deficiet mundus? Quare credebas quando promittebatur, et turbaris quando completur? Ergo tempestas sævit in cor tuum: cave naufragium, excita Christum. «Habitare, inquit Apostolus, Christum per fidem in cordibus vestris².» Per fidem habitat in te Christus. Fides præsens, præsens est Christus: fides vigilans, vigilans est Christus: fides oblita, dormiens est Christus. Excitare, commovere, dic: «Domine, perimus». Ecce quæ nobis dicunt Pagani: quæ nobis dicunt, quod est gravius,

¹ Matth. viii, 24. — ² Ephes. iii, 17.

mali Christiani. Exurge, Domine, perimus. Evigilet fides tua, incipit tibi loqui Christus. Quid perturbaris? Hæc omnia prædixi tibi. Ideo prædixi, ut cum venissent mala, sperares bona, ut non deficeres in malis. Miraris quia deficit mundus? mirare quia senuit mundus. Homo est, nascitur, crescit, senescit. Querelæ multæ in senecta: tussis, pituita, lippitudo, anxietudo, lassitudo inest. Ergo senuit homo; querelis plenus est: senuit mundus; pressuris plenus est. Parum tibi præstitit Deus, quia in senectute mundi misit tibi Christum, ut tunc te reficiat; quando cuncta deficient? Nescis hoc significasse in semine Abrahæ? « Nam » semen Abrahæ, ait Apostolus, quod est Christus. Non » dicit: Et seminibus, tanquam in multis, sed tanquam » in uno: Et semini tuo, quod est Christus¹.» Ideo seni Abrahæ natus est filius, quia erat utique Christus in ipso mundi senectute venturus. Venit cum omnia veterascerent, et novum te fecit. Res facta, res condita, res peritura jam vergebat in occasum. Necesse erat ut abundaret laboribus: venit ille et consolari te inter labores, et promittere tibi in sempiternum quietem. Noli adhærere velle seni mundo, et nolle juvenescere in Christo, qui tibi dicit: Perit mundus, senescit mundus, deficit mundus, laborat anhelitu senectutis. Noli timere, renovabitur juvenus tua sicut aquilæ.

IX. Ecce, inquit, christianis temporibus Roma perit. Forte Romanon perit: forte flagellata est, non interempta: forte castigata est, non deleta. Forte Roma non perit, si Romani non pereant. Non enim peribunt, si Deum laudabunt: peribunt, si blasphemabunt. Roma enim quid est, nisi Romani? Non enim de lapidibus et lignis agitur, de excelsis insulis et amplissimis mœnibus. Hoc sic erat factum, ut esset aliquando ruiturum. Homo cum ædifi-

¹ Galat. iii, 16.

caret, posuit lapidem super lapidem; et homo cum destrueret, expulit lapidem a lapide. Homo illud fecit, homo illud destruxit. Injuria fit Romæ, quia dicitur: Cadit? Non Romæ, sed forte artifici ejus. Conditori ejus facimus injuriam, quia dicimus: Roma ruit, quam condidit Romulus? Mundus arsurus est, quem condidit Deus. Sed nec quod fecit homo, ruit, nisi quando voluerit Deus; nec quod fecit Deus, ruit, nisi quando voluerit Deus. Si enim hominis opus non cadit, sine voluntate Dei, opus Dei quando potest cadere per voluntatem hominis? Tamen et mundum fecit tibi Deus casurum; et ideo te condidit moriturum. Ipse homo ornamentum civitatis, ipse homo inhabitator, rector, gubernator civitatis, sic venit ut eat, sic est natus ut moriatur, sic est ingressus ut transeat: « Coelum et terra transibunt¹: » quid ergo mirum, si aliquando finis est civitati? Et forte non modo finis est civitati: tamen aliquando finis erit civitati. Sed quare inter sacrificia Christianorum perit Roma. Quare inter sacrificia Paganorum arsit mater ejus Troja? Dii, in quibus spem suam Romani posuerunt, omnino Romani dii, in quibus spem Pagani Romani posuerunt, ad Romam condendam de Troja incensa migraverunt. Dii Romani ipsi fuerunt primo dii Trojani. Arsit Troja, tulit Æneas deos fugitivos: imo tulit deos fugiens stolidos. Portari enim a fugiente potuerunt: fugere ipsi non potuerunt. Et cum ipsis diis veniens in Italiam, cum diis falsis condidit Romam. Longum est cætera persequi: breviter tamen quod ipsorum litteræ habent commemorem. Auctor ipsorum omnibus notus sic loquitur: « Urbem Romam, sicut ego accepi, condidere, atque habuere initio Trojani, qui, Ænea duce, profugi, sedibus incertis vagabantur². » Habebant ergo deos secum, condiderunt Romam in Latio, posue-

¹ Matth. xxiv, 35. — ² Sallust. in Catilin. num. 6:

runt **ibi** colendos deos, qui colebantur in Troja. Inducitur a **Poëta** ipsorum Juno irascens Æneæ et Trojanis fugientibus, et dicit :

Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor,
Ilium in Italiam portans victosque Penates¹.

id est, deos victos portans secum in Italiam. Jam quando dū in Italiam victi portabantur, numen erat, an omen? Diligite ergo legem Dei, et non sit vobis scandalum. Rogamus vos, obsecramus vos, exhortamur vos, estote mites, compatimini patientibus, suscipite infirmos : et in ista occasione multorum peregrinorum, egentium, laborantium abundet hospitalitas vestra, abundant bona opera vestra. Quod jubet Christus, faciant Christiani, et tantum **suo** malo blasphemant Pagani.

SERMO LXXXII².

De verbis Evangelii Matth. XVIII : Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te et ipsum solum, etc. *Et de verbis Salomonis :* Annuens oculis cum dolo, congerit hominibus mœstitiam; qui autem arguit palam, pacem facit.

I. ADMONET NOS Dominus noster non negligere invicem nostra peccata, non quærendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas. Ejus quippe dixit acutum oculum ad eiciendam festucam de oculo fratris sui, qui trabem in

¹ Virgil. Æneid. 1, vers. 71 et 72. — ² Alias 16 de verbis Domini.

oculo suo non habet¹. Quid autem hoc sit, breviter insinuo Charitati Vestræ. Festuca in oculo, ira est : trabes in oculo, odium est. Quando ergo qui odit reprehendit irascentem, festucam vult de oculo fratris sui tollere : sed trabe impeditur, quam ipse portat in oculo suo. Festuca initium trabis est. Nam trabes quando nascitur, prius festuca est. Rigando festucam, perducis ad trabem : alendo iram malis suspicionibus, perducis ad odium.

II. Multum autem interest inter peccatum irascentis, et crudelitatem odio habentis. Nam et filiis nostris irascimur : odisse filios quis invenitur? In ipsis quoque pecoribus mater aliquando bucula sugentem vitulum tædio quodam avertit irascens : sed visceribus amplectitur matris. Quasi tædium facit, cum impingit : quæritur tamen, si deest. Nec damus aliter filiis disciplinam, nisi aliquantum irascendo et indignando : nec tamen daremus disciplinam, nisi amando. Usque adeo non omnis qui irascitur, odit ; ut aliquando magis odisse vincatur, si non irascitur. Fac enim puerum velle in aqua fluminis ludere, cujus impetu pereat : tu si vides, et patienter permittis, odisti : tua patientia, illius mors est. Quanto melius est, si irasceris et corrigis, quam non irascendo interire permittis? Odium ergo ante omnia vitandum est, trabes de oculo eicienda est. Multum quippe aliud, est quando quisque irascens in aliquo verbi modum excedit, quod postea deleat pœnitendo ; et aliud est, servare insidias inclusas in corde. Multum postremo interest inter hæc verba Scripturæ : « Turbatus est præ ira oculus meus². » De illo autem quid dictum est? « Qui odit fratrem suum, homicida est³. » Multum interest inter turbatum oculum, et extinctum. Festuca turbat, trabes extinguit.

III. Hoc ergo primum nobis persuadeamus, ut quod

¹ Matth. vii, 3. — ² Psal. vi, 8. — ³ I Joan. iii, 15.